

Література з українським ДНК

**Володимир Діброва –
письменник, перекладач,
літературознавець і викладач
Гарвардського університету**

РЕКОМЕНДАЦІЙНИЙ СПИСОК

Володимир Георгійович Діброва народився 11 серпня 1951 року в Донецьку. 1973 року закінчив факультет романо-германської філології Київського університету ім. Тараса Шевченка. У 1988 році захистив кандидатську дисертацію «Творчість Фленна О'Браєна і традиції народної культури». Викладав англійську мову в Київському інституті іноземних мов (1977-1989), був науковим співробітником Інституту літератури ім. Тараса Шевченка НАН України (1989-1992). У 1992-1993 рр. – завідувач кафедри англійської мови університету «Києво-Могилянська академія».

Від 1993 року Володимир Діброва живе та працює у США, викладає в Українському науковому інституті Гарвардського університету.

Літературний шлях письменника формувався поза межами офіційної радянської культури. У 1970-1980 рр. він належав до представників покоління «андеграундної альтернативи», де письменники шукали власні способи творчого самовираження, не вписуючись у рамки офіційної літературної системи.

Широкому читачеві Володимир Діброва став відомий наприкінці 1980-х – на початку 1990-х років. Його перші книжки «Тексти з назвами і без назв» (К., 1990) та «Пісні Бітлз» (К., 1991) одразу привернули увагу оригінальністю письма, інтелектуальністю, іронією та тонким спостереженням за людиною і суспільством.

У 1996 році американське видавництво «Northwestern University Press» опублікувало збірку вибраної прози В. Діброви «Peltse and Pentameron». В Україні тим часом його твори друкувалися в періодиці. Особливе місце у творчості письменника посідає роман «Пентамерон» («Сучасність», 1-2, 1994). Значний розголос мали також роман «Бурдик» («Березіль», 1-2, 1997), повість «День народження» («Кур'єр Кривбасу», 10, 1997), п'єси «Короткий курс» (одержала премію ім. О. Щербань-Лапіки) та «Двадцять такий-то з'їзд нашої партії (стенографічний звіт-опера)». У цих творах автор поєднує абсурд, сатиру, чорний гумор, філософські роздуми й глибокий психологізм. Роман-палімпсест «Андріївський узвіз» (визнаний «Книгою року Української служби ВВС-2007») поєднує особисту історію героя з київським міським простором, спогадами та переосмисленням прожитого життя.

Володимир Діброва є видатним перекладачем англomовної модерної літератури. Однією з найважливіших його перекладацьких робіт став роман ірландського письменника Семюела Бекета «Уот». За цей переклад 1991 року Володимир Діброва був удостоєний премії ім. Миколи Лукаша. Також здійснив переклади творів Ежена Йонеско (п'єси «Голомоза співачка», «Урок»), Фленна О'Браєна та інших авторів. У 2014 році спільно з дружиною Лідією Дібровою переклав роман Курта Воннегута «Бійня номер п'ять». Літературознавчими статтями початку 1990-х рр. Володимир Діброва включився в тодішню полеміку щодо шляхів розвитку новітньої української літератури. Його власні художні тексти перекладено багатьма мовами світу, зокрема англійською, німецькою, польською та угорською.

Твори

1. 934570 У2 Д44 Діброва В. Андріївський узвіз : Роман / В. Діброва. – К. : Факт, 2007. – 248 с.
2. 858133 У2 О-62 Діброва В. Бурдик // Опудало : укр. прозова сатира, гумор, іронія 80-90-х років двадцятого століття / [упоряд., передм., літ. ред. В. Даниленка]. – К. : Генеза, 1997. – С. 90-246.
3. 880234 У2 Д44 Діброва В. Збіговиська : [оповідання]. – К. : Критика. 1999. – 224 с.
4. 993132 У2 Д44 Діброва В. Нове, сиве, різне / Володимир Діброва. – К. : Смолоскип, 2018. – 224 с.
5. Діброва В. Оманливі радощі нонконформізму : [за матеріалами наук. конф. «Нонконформізм і дисидентство в країнах Радянського блоку: дороговказ чи історичний курйоз?» (березень-квітень 2011 р., Колумбійський ун-т, Нью-Йорк, США)] / В. Діброва // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. – 2012. – № 1. – С. 175-180.
6. Діброва В. Пентамерон // Сучасність. – 1994. - № 1, 2. – С. 9-47, 10-42.
7. 992893 У2 Д44 Діброва В. Переказки / Володимир Діброва. – К. : Комора, 2013. – 160 с.
8. Ф95256 У2 У45 Діброва В. Пісні Бітлз // Українська сучасна проза: 25 найкращих оповідань : [антологія / упоряд. Р. Семків]. – К. : Stretovych, 2025. – С. 71-92.
9. 953273 У2 Д44 Діброва В. Правдиві історії / Володимир Діброва. – К. : Факт, 2010. – 248 с.
10. 971656 У2 Д44 Діброва В. Чайні замальовки : оповідання / Володимир Діброва. – К. : Пульсари, 2012. – 196 с.

Література про життя й творчість

11. Булкіна І. Портрет героя на сірому тлі : [про присьменника В. Діброва] // Критика. – 2004. – Ч. 3. – С. 25-27.
12. 939378 83.3(4=Укр)6 Х22 Володимир Діброва – письменник «задушеного покоління» // Харчук Р. Сучасна українська проза: постмодерний період: навч. пос. для вузів. – К.: Академія, 2008. – С. 108-115.
13. 975115 83.3(4=Укр)6 Г94 Гундорова Т. Гротески київського андеграунду: Діброва-Жолдак-Подерв'янський / Т. Гундорова // Гундорова Т. Післячорнобильська бібліотека : український літературний постмодернізм : [монографія] / Гундорова Т. ; Тамара Гундорова.- К. : Критика. – 2013. – С. 185-197.
14. Даниленко В. Іронічна відстороненість від імперських цінностей як невротична реакція на колоніальний статус нації в романі Володимира Діброва «Бурдик» / В. Даниленко // Слово і час. – 2015. – №12. – С. 71-76.
15. 858133 У2 О-62 Даниленко В. Повернення великого Бурдика // Опудало : укр. прозова сатира, гумор, іронія 80-90-х років двадцятого століття / [упоряд., передм., літ. ред. В. Даниленка]. – К. : Генеза, 1997. – С. 5-11.
16. Коцарев О. Література співчуття і сумніву : [про кн. В. Діброва «Нове, сиве, різне»] // Україна молода. – 2019. – № 20. – С. 14.
17. М151901 83.3(4=Укр)6 К82 Неборак В. Польоти над узвозами сучасної української прози. Від роману-автобіографії до біографічного роману : [про кн. Ю. Андруховича «Таємниця», Г. Гусейнова «Станційні пасторалі», В. Діброва «Андріївський узвіз»] / В. Неборак // Критика прози : [статті та есеї] / [В. Неборак та ін.].- [К.] : Грані-Т. – [2011]. – С. 10-51.
18. Родик К. Література співчуття і сумніву : новий-різний В. Діброва // Україна молода. – 2018. - № 120. – С. 13.
19. Стріха М. Діброва Володимир Георгійович // Енциклопедія Сучасної України / Головна редкол. : Дзюба І. М. (співголова) ; НАН України, Наук. тов. ім. Шевченка, Ін-т енциклопедичних досліджень НАН України. Т. 7 : Г - Ді. – К. : [Поліграфкнига], 2007. – С. 667-668.
20. Хаджи А. Володимир Діброва, або Як розчарований комсомолец потрапив до Гарварду : [про присьменника В. Діброва] // Дніпро. – 2012. - № 2. – С. 132-135.